

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisä- ja valmiste-
verotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun
Suomen välisissä suhteissa annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan selvennettäviksi verotussäännöksiä, jotka koskevat tavaroiden ja palvelujen siirtoa Ahvenanmaan ja muiden maiden välillä. Arvonlisä- ja valmiste-
verotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annettuun lakiin otettaisiin myös maakunnan ja muiden maiden välisiä verotuksellisia suhteita koskevat säännökset. Näihin suhteisiin

säädettäisiin nimenomaan sovellettaviksi samoja säännöksiä, joita sovelletaan tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja siirtoihin Suomen ja Euroopan yhteisöjen ulkopuolisten maiden välillä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Suomen liittyessä Euroopan unioniin Ahvenanmaan maakunta jäi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (SopS 103/94), jäljempänä liittymissopimus, 2. pöytäkirjan 2 artiklan mukaan liikevaihtoveroja ja valmisteveroja sekä muita välillisen verotuksen muotoja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Maakunta kuuluu kuitenkin yhteisön tulliliittoon ja -alueeseen.

Verotus ei eritä poikkeuksia lukuunottamatta kuulu Ahvenanmaan maakunnan itsehallinnon piiriin, vaan valtakunnan toimivaltaan. Kun ei ole ilmennyt olennaista tarvetta säätää Ahvenanmaalla sovellettavaksi erilaisista arvonlisä- tai valmisteverojärjestelmää kuin muualla maassa, unioniin liittyessä pysytettiin maakunta kuitenkin osana muun valtakunnan veroaluetta, jotta voitaisiin välttää poikkeuksen muodollisesti edellyttämien veroraja ja siitä seuraava rajaverotusmenetely; aineelliset verosäännökset ja veronsaajahan ovat edelleen samat, joten verorajalle ei ole ainakaan Suomen näkökulmasta katsottu-

na asiallista tarvetta. Tässä tarkoituksessa säädettiin laki arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa (1485/94). Laki tuli voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa, vuoden 1995 alusta.

Ahvenanmaata koskevan sääntelyn tarkoituksena oli siis, että arvonlisä- ja valmisteverotus Suomen Ahvenanmaalla ja maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa jatkuisi valtion sisäisenä, kun taas Ahvenanmaan ja muiden maiden, myös muiden EU-maiden, välillä sovellettaisiin edellä mainitun pöytäkirjan poikkeuksen edellyttämää, lähinnä tuontia ja vientiä koskevaa säännöstöä.

Suomen unioniin liittymistä edeltävänä aikana ei ehditty koordinoida riittävän perinpohjaisesti Ahvenanmaata koskevan poikkeuslain sekä toisaalta uusia arvonlisäverolain ja uuden valmisteverotuslain (1469/94) soveltamisalasäännöksiä keskenään. Arvonlisäverolain 1 a §:n (1486/94) mukaan jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön arvonlisäveroaaluetta ja maahantuonnilla 86 §:n (1486/94) mukaan tuontia yhteisöön. Lain 70 §:n (1486/94) mukaan

veroa ei suoriteta tavarán myynnistä yhteisön ulkopuolelle. Säännöksiä on siten mahdollista tulkita sanatarkasti myös niin, etteivät tuontia tai vientiä koskevat säännökset sovellu tuontiin Ahvenanmaalle eikä vientiin sieltä, koska Ahvenanmaa ei kuulu yhteisöön välillistä verotusta koskevien direktiivien tarkoittamassa mielessä. Yhteisön ja jäsenmaiden valmisteveroalue on määritelty vastaavalla tavalla valmisteverotuslaissa (6 §). Maahantuonnilla valmisteverotuksen perusteena ei kuitenkaan ole samalla tavoin ratkaisevaa merkitystä kuin arvonlisäverotuksessa, joten valmisteveron kanto Ahvenanmaalle tuoduista tavaroista ei ole ainaakaan kaikissa tapauksissa yhtä tulkinnanvarainen.

Vaikka säännösten tulkinnanvaraisuus ilmeni suhteellisen nopeasti, katsottiin, että verotus voidaan suorittaa tarkoitettulla tavalla sekä liittymissopimuksen 2 pöytäkirjasta että yhteisön välillistä verotusta koskevista säännöksistä johdetun tulkinnan avulla siihen saakka, kunnes Ahvenanmaan välillistä verotusta koskeva asema saadaan järjestetyksi pysyvämmällä tavalla. Ahvenanmaan maakuntahallituksen aloitteesta ryhdyttiin näet jo vuoden 1995 alkupuolella tunnustelemaan Euroopan yhteisöjen komission kanssa mahdollisuutta maakuntaa koskevan veropoikkeaman soveltamisen keskeyttämiseksi. Poikkeaman toimeenpanoa koskevaa lainsäädäntöä ei pidetty tarkoituksenmukaisena ryhtyä muuttamaan ainakaan ennen kuin tähän asiaan on saatu selvyys.

Tarkoituksena on kiistatta ollut, että ulkomailta Ahvenanmaalle tuotavat tavarat verotetaan samalla tavoin kuin yhteisön ulkopuolelta Suomeen tuotavat tavarat ja että tavaroiden vienti Ahvenanmaalta yhteisöön on verotonta kuten vienti Suomesta yhteisön ulkopuolelle. Koska säännökset ovat kuitenkin tältä osin puutteelliset, ehdotetaan selkeyden vuoksi arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annettua lakia muutettavaksi. Lakiin otettaisiin nimenomainen säännös maakunnan ja muiden maiden välisten tavaroiden ja palvelusten myyntien ja siirtojen verottamisesta niiden säännösten mukaan, joita sovelletaan

Suomen ja niin sanottujen kolmansien maiden välisiin myynteihin ja siirtoihin. Lakiin lisättäisiin tämän sisältöinen 2 a §.

2. Esityksen vaikutukset

Muutoksen tarkoituksena on säilyttää nykyinen tilanne poistamalla Ahvenanmaan tuonnin ja -viennin verotusta koskevat tulkinnanvaraisuudet, eikä sillä olisi vaikutuksia nykytilaan verattuna. Tuonnista Ahvenanmaalle muualta kuin Suomesta on kannettu arvonlisävero sekä myös valmisteverot silloin, kun tuonti on ollut valmisteverotuslain mukaan valmisteverotuksen perusteena. Vastaavasti vienti on vapautettu veroista. Jos tuontia koskevien verotussäännösten tulkitettiin puuttuvan, veron kantaminen olisi lopetettava, ja tuontitavarat, joiden edelleenmyyntiä ei veroteta, eli lähinnä yksityiseen kulutukseen tuotavat tavarat, jäisivät kokonaan verottamatta. Tällaista tuontia, pääasiassa Ruotsista, lieene toistaiseksi ollut melko vähän. Todennäköisesti se lisääntyisi kuitenkin voimakkaasti, jos sitä ei enää voitaisi verottaa. Kyseisen tuonnin nykymäärää ja varsinkaan sen lisäystä ei ole mahdollista arvioida luotettavasti eikä niin ollen myöskään muutoksen vaikutusta verojen kantoon. Joka tapauksessa verotulot saattaisivat vähetä ja kauppa vääristyä tuntuvasti, jos veroton tuonti muista maista jouduttaisiin sallimaan. Vienti Ahvenanmaalta muihin EU-maihin tulisi verottaa, mikä lisäisi verotuloja, mutta vääristäisi kauppaa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Eduskunnalle on tarkoitus antaa myöhemmin laajempi esitys Ahvenanmaan arvonlisä- ja valmisteverotuksen järjestämisestä suhteessa maakunnan ulkopuolisiin alueisiin. Tällöin säädettäisiin myös liittymissopimuksessa edellytetystä verorajasta Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä.

Asiasta ei sen kiireellisyyden vuoksi ole pyydetty Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua maakunnan lausuntoa. Jos muutos katsotaan maakunnalle erityisen tärkeäksi, ehdotetaan

lausunto hankittavaksi eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

dollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Voimaantulo

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mah-

Laki

arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa 29 päivänä joulukuuta 1994 annettuun lakiin (1485/94) uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja siirtoihin Ahvenanmaan maakunnan ja muiden maiden välillä sovelletaan niitä arvonlisä- ja valmisteverotusta koskevia säännöksiä, joita sovelletaan tavaroiden ja palvelujen

myynteihin ja siirtoihin Suomen ja Euroopan yhteisöön kuulumattomien maiden välillä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 1996.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Jouni Backman*

